

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.797/2018/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Pető Márk ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, III.rendű felperes neve (címe) III. rendű, IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű, V.rendű felperes neve (címe) V. rendű és VI.rendű felperes neve (címe) VI. rendű felpereseknek - a dr. M. E. jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen személyhez fűződő jogok megsértése miatt folyamatban lévő perében a Miskolci Törvényszék 21.P.22.604/2017/44. számú ítélete ellen az alperes részéről 45. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes megsértette a felperesek családban való együttéléshez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az **alperes neve B...** Járási Hivatala a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.027/2016/16. számú jogerős ítéletének indokolatlanul késedelmesen tett eleget, továbbá azzal is, hogy a VI. rendű felperes nevelésbe vételének felülvizsgálata érdekében 2015. december 5. napja és 2016. január 21. napja között nem tett intézkedést.

Az alperest a további jogsértéstől eltiltja, és kötelezi arra, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. rendű felperesek részére személyenként 200 000 (kétszázezer) forintot, a III., a IV., az V. és a VI. rendű felperesek részére pedig személyenként 150 000 (százötvenezer) forintot. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Kötelezi a felpereseket egyetemlegesen, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek 180 000 (száznyolcvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 960 000 (kilencszázhatvanezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam visel.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az I. rendű felperesnek hat gyermeke van, akik közül az 1994. február 23-án született **M. A.**, valamint az 1997. október 22. napján született **B. J.** már nagykorúak, a 2004. november 17-én született III. rendű felperes, valamint az I. és a II. rendű felperesek élettársi kapcsolatából 2009. február 6. napján született IV., 2010. június 12. napján született V., és 2014. május 3. napján született VI. rendű felperesek pedig még kiskorúak.

K-G-Cs községek körjegyzője a 2010. szeptember 28. napján kelt ... számú határozatával az akkor még kiskorú **M. A-t**, **B. J-t**, valamint a III., a IV. és az V. rendű felpereseket védelembe vette. A határozatát azzal indokolta, hogy az I. rendű felperes 2009 őszén a gyermekeivel B-re költözött, **M. A-t** viszont a nagyszülőre hagyta, aki a gyermek neveléséről, iskolába járásáról megfelelően gondoskodni nem tudott. Ezért e gyermek a 2009/2010. tanévben túlnyomórészt nem járt iskolába, az igazolatlan hiányzások miatt pedig az I. rendű felperessel szemben szabálysértési eljárás indult. Az I. rendű felperes az V. rendű felperes megszületését követően: 2010 nyarán a gyermekeivel együtt visszaköltözött K-be, de a J nevű gyermekét késve íratta be az iskolába, a III. rendű felperes pedig szintén nem kezdte meg időben az óvodát. A védőnő jelzése szerint az I. rendű felperes az V. rendű felperest sem gondozta megfelelően, őt csecsemőgondozási tanácsadásra a nagyobbik lánygyermek vitte el. A a védelembe vételt követő tanévben sem teljesítette a tankötelezettségét, nem járt iskolába. Az általános iskolás J-nak az iskolában, az iskolai előkészítő óvodai évet járó III. rendű felperesnek pedig az óvodában ugyancsak sok igazolatlan hiányzása keletkezett. Az iskolaköteles gyermekek iskolai felszereléséről, a tanszerekről az I. rendű felperes nem gondoskodott, szülői értekezletre nem járt, gyermekei tanulmányai iránt nem érdeklődött.

2011 májusában a családgondozó jelezte a jegyzőnek, hogy az akkor 2 éves IV. rendű felperes pólóban és zokniban a házuk melletti forgalmas út mentén tartózkodott, az I. rendű felperes pedig nem volt otthon, a gyermek felügyeletéről nem gondoskodott. A családgondozó jelezte, hogy az I. rendű felperes a védőnővel sem működött együtt, gyermekeit nem vitte orvoshoz, továbbá a lakhatási körülményei sem megfelelőek, mivel az egy helyiségből álló házban erős kályhafüst volt, az ott tartózkodó gyerekeknél pedig légzőszervi betegségek alakultak ki.

A jegyző a 2011. június 21. napján kelt 1147-4/2011. számú határozatával az akkor még kiskorú **M A**, **B. J**, valamint a III., a IV. és az V. rendű felperesek ideiglenes hatályú elhelyezéséről döntött. A határozatát azzal indokolta, hogy az I. rendű felperes a védelembe vétel elrendelését követően a saját, valamint a gyermekei lakókörnyezetén, életkörülményein, életvitelén nem változtatott, hiszen az iskoláskorú gyermekek és a képzésköteles III. rendű felperes nem jártak megfelelően iskolába, óvodába. A két kisebb gyermek egészségi állapota labilis volt, sokat betegeskednek, időben nem kerültek orvoshoz, amelynek következtében már csak sürgős orvosi vagy kórházi ellátás segített rajtuk. A két kisebb gyermek a kötelező szűrővizsgálatokon nem jelent meg, a védőoltások beadása is késedelmesen történt, így a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődése az I. rendű felperes gondozásában nem volt biztosított.

A **B. Városi Gyámhivatal** (a továbbiakban: a gyámhivatal) a 2011. december 20. napján kelt ... számú határozatával a fenti gyermekek ideiglenes elhelyezését megszüntette, és elrendelte az átmeneti nevelésbe vételüket, amelyet **M. A** tekintetében - nagykorúsága folytán - 2012. február 28-án megszüntetett.

Bár az I. rendű felperes 2012 nyarán kérte a többi gyermek átmeneti nevelésbe vételének megszüntetését is, ezt a gyámhivatal a 2012. augusztus 8. napján kelt **B.** számú határozatával elutasította. Az átmeneti nevelésbe vétel indokoltságát ugyanakkor több alkalommal hivatalból is felülvizsgálta, ezek eredményeként azonban - 2013. december 16-án - csak **B. J** átmeneti nevelésbe vételét szüntette meg, a többi gyermek tekintetében minden esetben a nevelésbe vétel fenntartásáról döntött. E határozataiban rögzítette, hogy

a szülők körülményeiben pozitív változás történt, a lakóhelyüket ugyanis rendezték, azonban az I. rendű felperes ismét várandós lett, emiatt és „a pozitív változások erősítése” érdekében a nevelésbe vétel megszüntetése nem volt indokolt. A nyári és a téli időszakos kapcsolattartást ugyanakkor a gyámhivatal rendszeresen engedélyezte az I. rendű felperes részére.

Miután a védőnő azt jelezte, hogy az I. rendű felperes a terhesgondozást a VI. rendű felperessel való terhessége alatt is elhanyagolta, a családgondozó e gyermek születésekor - e mulasztásokra és a család előzményeire figyelemmel - nem javasolta a gyermek hazaadását. Erre tekintettel a gyámhivatal a 2014. május 7. napján keltszám alatti határozatával a VI. rendű felperest ideiglenes hatállyal **H. B.** nevelőszülőnél helyezte el. Az alperes Szociális és Gyámhivatala a 2014. június 24. napján kelt..... számú határozatával a gyámhivatal elsőfokú határozatát helybenhagyta. Az I. rendű felperes által ezen jogerős határozat bírósági felülvizsgálata iránt benyújtott keresetet a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2014. október 9. napján kelt 24.K.27.552/2014/5. számú ítéletével elutasította. Ezen ítéletet a Kúria a 2015. május 13. napján kelt Kfv.II.37.001/2015/8. számú ítéletével a hatályában fenntartotta. Az I. rendű felperes által ezen ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése érdekében benyújtott indítványt az Alkotmánybíróság a IV/2703-7/2015. számú határozatával elutasította.

A gyámhivatal a 2015. január 6. napján kelt számú határozatával a VI. rendű felperes ideiglenes hatályú elhelyezését felülvizsgálta és e gyermek nevelésbe vételét rendelte el. A 2015. január 19. napján kelt számú határozatával pedig felülvizsgálta a III., a IV. és az V. rendű felperések átmeneti nevelését is, azt fenntartotta és - jogszabályváltozásra tekintettel - nevelésbe vételre változtatta.

Az I. rendű felperes fellebbezése folytán az alperes Szociális és Gyámhivatala a 2015. március 13. napján kelt határozataival a gyámhivatal elsőfokú határozatait hatályon kívül helyezte, és a gyámhivatalt újabb eljárás lefolytatására kötelezte. A határozatait azzal indokolta, hogy a gyámhivatal által beszerzett adatok szerint a kiskorú gyermekek elhelyezése megfelelő, a III-V. rendű felperések óvodai és iskolai teljesítménye pedig a képességeiknek szintén megfelel. A rendelkezésre álló környezettanulmány alátámasztotta ugyanakkor azt is, hogy a II. rendű felperes immáron visszaköltözött **K**-be, a végkielégítéséből pedig egy családi házat vásárolt, ahol - az I. rendű felperessel együtt - megfelelő lakáskörülmények között él. Megállapítható volt az is, hogy az I. rendű felperes és a gyermekei közötti időszakos kapcsolattartás megvalósul, a Gyermekvédelmi Központ azonban az általa megküldött adatlapokban hiányosan rögzítette azokat a tapasztalatokat, amelyek e kapcsolattartások során keletkeztek. Indokolt lett volna további bizonyítékokat beszerezni a szülők életviteléről, életvezetéséről is, így előírta, hogy a környezettanulmányt ki kell egészíteni abban a körben, hogy az I. és a II. rendű felperések a tisztálkodáshoz szükséges eszközökkel rendelkeznek-e, a lakóhelyükön kialakítható-e a gyermekek számára megfelelő számú fekvőhely, és adott-e az iskoláskorúak számára a felkészüléshez szükséges asztal és ülőhely. Hiányos volt továbbá a gyámhivatal határozatának indokolása is, hiszen az nem tartalmazta azokat a lényeges információkat, amelyek a döntését alátámasztják. Hangsúlyozta az alperes Szociális és Gyámhivatala, hogy „kizárólag anyagi okok miatt sem a gyermekek kiemelése saját családjukból, sem a nevelésbe vétel további fenntartása nem lehet indokolt. Ugyanakkor indokolt figyelembe venni azon lényeges körülményt, hogy a gyermekek kiemelése az otthoni környezetből, a beilleszkedésük a nevelőszülői családba, új iskolai, óvodai közösségükbe olyan érzelmi

megterhelést jelentett, amelynek megállapítása szakértői vélemény nélkül is kétségtelen. Abban az esetben, ha családjukba történő visszahelyezésüket a hatóság nem kellően megalapozott döntéssel rendelné el, a gyermekvédelmi gondoskodásba történő újabb, ismételt, ismeretlen nevelőszülőhöz történő visszakerülésük nem vitatottan megterhelné a kiskorúakat. Tekintettel arra, hogy a gyermekek családjukból történő kiemelése nem kizárólag a lakókörnyezet elégtelen volta miatt történt, a gyámhatóságnak fokozott figyelmet kell fordítania a szülők jelenlegi életvitelének vizsgálatára".

A megismételt eljárás során a családgondozók újabb környezettanulmányt vettek fel, majd esetmegbeszélést hívtak össze, ahol a védőnő részletesen ismertette, hogy az I. rendű felperes miként hanyagolta el a terhesgondozást a VI. rendű felperessel való várandóssága során, továbbá felsorolta az idősebb gyermekeket érintő mulasztásait is. A családgondozók beszámoltak arról, hogy a környezettanulmány alapján a lakókörnyezetben pozitív változást, az I. rendű felperes részéről pedig felelősségteljesebb, együttműködőbb hozzáállást tapasztaltak, de kifejtették azt is, hogy legalább félév komplex gondozást tartanak szükségesnek azért, hogy kéthetenkénti kapcsolattartás, életvezetési, háztartási tanácsadások és segítő beszélgetések révén a tudatos szülői magatartás megerősödhessen.

A megismételt eljárások eredményeként a gyámhivatal a 2015. július 7. napján kelt számú határozatával a VI. rendű felperes ideiglenes hatályú elhelyezését felülvizsgálta, és e gyermek nevelésbe vételét rendelte el. A 2015. július 8. napján keltszámú határozatával pedig felülvizsgálta a III., a IV. és az V. rendű felperesek átmeneti nevelését is, azt fenntartotta és - jogszabályváltozásra tekintettel - nevelésbe vételre változtatta.

Az I. rendű felperes fellebbezése folytán az alperes Szociális és Gyámhivatala a 2015. szeptember 7. napján kelt határozataival a gyámhivatal elsőfokú határozatait helybenhagyta. A döntéseit azzal indokolta, hogy a család lakáskörülményeiben, jövedelmi helyzetében egyértelmű javulás történt, annak előzetes megítélése azonban nehéz, hogy a gyermekek visszakerülését követően az I. rendű felperes változtat-e a nevelési módszerén, és felelősen gondoskodik-e a gyermekek iskolába, óvodába járásának számonkéréséről, az iskolai tanulmányok végzéséről, tart-e kapcsolatot az oktatási intézményekkel. Úgy ítélte meg, hogy a szülők nem váltak alkalmassá a kiskorú gyermekeik nevelésére, hiszen az I. rendű felperes továbbra is határozottan állította, hogy a gyermekei a kiemelés időszakában is megfelelő gondozásban részesültek, felügyeletük, tisztálkodásuk biztosítva volt, egészségi állapotukat nem veszélyeztette. Ebből arra következtetett, hogy az I. rendű felperes nem látja be azokat a hiányosságait, amelyek a gyermekek kiemeléséhez vezettek, így az életmódjának megváltoztatására irányuló törekvés tőle nem várható el. Kiemelte, hogy az I. rendű felperes nem működött együtt a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársával, hiszen a kéthetente esedékes találkozásokon csak két alkalommal vett részt, amely szintén arra utal, hogy életviteli tanácsadásra van szüksége. Az I. rendű felperestől elvárható lett volna továbbá, hogy a 16. életévét betöltött, de még kiskorú **B. J.** nyolcadikos tanulmányainak befejezését elősegítse. Mivel a gyermekeket súlyos, több okból fennálló veszélyeztetettségük miatt kellett kiemelni a családból, haza is csak akkor kerülhettek volna, ha kellő alappal vélelmezhető lenne a korábbi veszélyeztető körülmények hiánya. Az időszakos kapcsolattartás kedvező tapasztalatai és a rendszeres kapcsolattartás ilyen körülmények között önmagukban nem szolgáltattak alapot a hazagondozásra.

Az I. rendű felperes a másodfokú határozatokkal szemben keresetet nyújtott be a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz.

E közigazgatási per alatt esedékessé vált a VI. rendű felperes nevelésbe vételének felülvizsgálata, amelynek időpontját a gyámhivatal a 2015. július 7-én kelt határozatában 2016. január 6. napjában határozta meg. Ezen határozatában felhívta a gyermekvédelmi gyámot, a Gyermekvédelmi Központot, a gondozási helyet, valamint a Gyermekjóléti Szolgálatot, hogy a felülvizsgálathoz szükséges nyilatkozataikat a felülvizsgálatot megelőző hónap 5. napjáig nyújtsák be. E felhívásnak határidőben egyik megkeresett szerv sem tett eleget, hiszen elsőként: 2016. január 20-án a Gyermekjóléti Szolgálat, majd 2016. január 22-én a gyermekvédelmi gyám nyilatkozata érkezett meg. A gyámhivatal csak 2016. január 21. napján adott ki sürgetést a ... Gyermekjóléti Központ felé a hiányzó nyilatkozatok benyújtása érdekében. Ezek beérkezése után: a 2016. március 25. napján kelt számú határozatával a VI. rendű felperes nevelésbe vételét - a társszervek javaslatának megfelelően - megszüntette. A határozat jogerőre emelkedett, a VI. rendű felperes 2016. április 1. napján visszakerült az I. és a II. rendű felperesekhez.

A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2016. május 3. napján kelt 11.K.27.027/2016/16. számú ítéletével az alperes 2015. szeptember 7. napján kelt határozatait - az elsőfokú határozatokra is kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az ítéletét azzal indokolta, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel felülvizsgálata során az alperesnek a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) rendelkezései alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését veszélyeztető helyzet továbbra is fennáll-e. Ennek eldöntése érdekében az alperes széleskörű bizonyítást vett fel, azonban okszerűtlenül mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A szülők életkörülményeiben ugyanis jelentős változások következtek be, hiszen az apa hazaköltözött, a szülők új házat vásároltak a végkielégítéséből, az új házban a fűtés megoldott, a rezsivel elmaradásuk nincs. Nem volt megalapozott az a következtetés, hogy az I. rendű felperes továbbra sem látja be hiányosságait. Az új ház megvásárlása, berendezése, fenntartása, a közmunka-programban szervezett oktatáson való részvétele és a gyermekek hazagondozására irányuló törekvése azt igazolta ugyanis, hogy belátta, min kell változtatnia azért, hogy a gyermekei hozzá visszakerülhessenek, a közigazgatási per tárgyalásán pedig elismerte, hogy jobban kell majd felügyelnie a gyermekek iskolába járását. Azt sem lehet tényként megállapítani, hogy hazakerülésük esetén a gyermekek iskolába járásáról az I. rendű felperes ne gondoskodna, ez ugyanis a gyermekek hazagondozását megelőzően csupán feltételezés. Az alperes nem vette kellő mértékben figyelembe azt sem, hogy a kapcsolattartások a szülők és gyermekek között rendszeresen megvalósultak, így érzelmileg szorosan kötődnek egymáshoz. Utalt arra is, hogy az alperes alappal csak akkor következtethetett volna a gyermekek veszélyeztetettségére, ha az I. rendű felperes valóban nem törekedett volna a családgondozóval való együttműködésre, és a kéthetente esedékes találkozásokon tényleg csak két alkalommal vett volna részt. Mindezt azonban a perben tanúként kihallgatott családgondozó egyértelműen cáfolta, hiszen elmondta, hogy a találkozók fele eredményes volt, továbbá előfordult olyan eset is, hogy az esedékes megbeszélés épp miatta maradt el.

Megállapította, hogy már nem áll fenn olyan helyzet, amely a gyermekeket veszélyeztetné, ezért a nevelésbe vétel megszüntetése indokolt. Mivel azonban a nevelésbe vétel megszüntetésekor számos járulékos kérdésben is dönteni kell, a közigazgatási bíróság nem élt a reformatórius jogkörével, hanem az alperes és a gyámhivatal határozatainak megsemmisítése mellett megismételt eljárás lefolytatását írta elő azzal, hogy ennek során a gyámhivatalnak a nevelésbe vételt - az időközben esetlegesen hazabocsátott VI. rendű felperes kivételével - valamennyi gyermek esetében meg kell szüntetnie, és döntenie kell a járulékos kérdésekben.

Az alperes a közigazgatási bíróság ítéletét 2016. május 30-án, a közigazgatási perrel érintett közigazgatási iratokat pedig 2016. július 12. napján kapta vissza a bíróságtól, azok 2016. július 14. napján érkeztek meg a gyámhivatalhoz. A megismételt eljárás során a gyámhivatal 2016. július 25-én felhívta a ... Gyermejkölési Központot arra, hogy nyilatkozzon a gyermekek és a szülők kapcsolattartásának alakulásáról, a szülőknek a gondozóval történő együttműködéséről és a szülők életkörülményeiről. E felhívás alapján a családgondozók - az érintettek bevonásával - 2016. augusztus 9. napján esetmegbeszélést tartottak, majd 2016. augusztus 25-én úgy foglaltak állást, hogy a nevelésbe vétel megszüntetése indokolt. Erre tekintettel a gyámhivatal a 2016. szeptember 13-án kelt számú határozatával a III., a IV. és az V. rendű felperesek nevelésbe vételét is megszüntette, és döntött a járulékos kérdésekben. E határozat folytán a gyermekek 2016. szeptember 24. napján kerültek vissza a szüleikhez.

A felperesek a keresetükben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján annak megállapítását kérték, hogy az alperes megsértette a magán- és családi élethez fűződő jogukat, valamint a III-VI. rendű felperesek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát, hiszen a VI. rendű felperes esetében jogellenesen rendelte el, a III-V. rendű felperesek esetében pedig jogellenesen tartotta fenn a nevelésbe vételt, így a III-V. rendű felperesek 2015. január 19-től 2016. szeptember 24-ig, míg a VI. rendű felperes 2015. január 6-tól 2016. április 1-ig jogellenesen éltek gyermekvédelmi szakellátásban. Kérték annak megállapítását is, hogy az alperes megsértette a magán- és családi élethez, valamint a tisztességes és részrehajlásmentes eljáráshoz fűződő jogait, továbbá a III-VI. rendű felperesek védelemhez és gondoskodáshoz való jogát azzal, hogy nem biztosította a pártatlanság követelményét a nevelésbe vételre és az annak felülvizsgálatára irányuló eljárás során, elmulasztotta a VI. rendű felperes nevelésbe vételének 2016. január 6-ig esedékes felülvizsgálatát, továbbá kirívóan késedelmesen hajtotta végre a közigazgatási bíróság hazagondozást elrendelő ítéletét. A keresetük kiterjedt annak megállapítására is, hogy az alperes a fenti alapvető jogok gyakorlásával összefüggésben közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésben részesítette őket, így megsértette az egyenlő bánásmódhoz való jogukat.

Kérték, hogy a bíróság a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, és kötelezze őt arra, hogy gyámhivatal dolgozói egy éven belül vegyenek részt antidiszkriminációs és interkulturális kommunikációs tréningen. A Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján - megfelelő elégtételként - azt követelték, hogy az alperes a saját honlapján három hónapon át tegye közzé az ítélet objektív szankciókat tartalmazó rendelkezéseit, és azokat jutassa el a **Mt-hoz** is. A keresetük kiterjedt arra is, hogy a bíróság a Ptk. 2:52. §-a alapján kötelezze az alperest személyenként 2 000 000 Ft sérelemdíj megfizetésére.

Az alperes ellenkérelme elődlegetesen a per megszüntetésére, másodlagosan a kereset elutasítására irányult, amelynek keretében a vele szemben előterjesztett követelések jogalapját és összecszerűségét is vitatta.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az alperes részére 250 000 Ft elsőfokú perköltséget, megállapította ugyanakkor, hogy 720 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket az állam visel.

A határozatát azzal indokolta, hogy a Miskolci Törvényszék előtt 25.P.21.239/2016. szám alatt indult per tárgya nem azonos a jelen per tárgyával, így a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 157. §-ának a) pontja és 130. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján az alperes permegsüntetési kérelme nem volt alapos.

A per érdemét illetően megállapította, hogy a felperesek az egyes közigazgatási eljárások elhúzódásával összefüggésben nem élhettek jogorvoslattal, így a közhatalommal okozott kártérítés Ptk. 6:548. §-ában írt speciális feltételei fennállnak. Kifejtette ugyanakkor azt is, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint a jogalkalmazó szervek felelősségét csak kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés alapozhatja meg, továbbá általában nem lehet kártérítési felelősség alapja a jogszabály által megengedett mérlegelés eredményeként hozott határozat. Ezért a per során a felpereseknek azt kellett bizonyítaniuk, hogy az alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási hibát vétett, amellyel megsértette a személyiségi jogaikat.

A gyámhivatal azonban a VI. rendű felperes nevelésbe vételének felülvizsgálata során nem követett el mulasztást, hiszen az érintett társhatóságokat már a 2015. július 7-én kelt határozatában felhívta arra, hogy a 2016. január 6-án esedékes felülvizsgálathoz szükséges nyilatkozataikat küldjék meg. A belföldi jogsegély teljesítéséig terjedő idő a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 33. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján nem számított bele az ügyintézési határidőbe. Mivel pedig a Gyermekjóléti Központ - újabb felhívásra - csak 2016. március 4. napján küldte meg a helyzetértékelését, határidő-mulasztás nem történt, hiszen az eljárás 2016. március 25-én befejeződött.

Úgy foglalt állást, hogy a gyámhivatal nem sértette meg a Ket. 109. §-ának (4) bekezdését sem, hiszen a közigazgatási bíróság ítéletének megfelelően a III-V. rendű felperesek hazagondozásáról döntött. A gyermekek mindenkéftt álló érdekére tekintettel ugyanakkor a megismételt eljárás során is köteles volt feltárni az esetleges körülményváltásokat, hiszen a közigazgatási bíróság a 2015 júliusában fennállt körülményeket vizsgálta, amelyek az azóta eltelt időben változhattak. A felülvizsgálatra kifejezetten okot adott az az új körülmény is, hogy a gyermekvédelmi gyám a gyámhivatalhoz 2016. május 19-én érkezett nyilatkozatában kijelentette: az V. rendű felperes egy időközben végrehajtott időszakos kapcsolattartás során beteg lett és kórházi ellátásra is szorult, az I. rendű felperes pedig a megfelelő orvosi kezeléscről nem gondoskodott. A jogszerűen lefolytatott újabb bizonyítási eljárás során a gyámhivatal betartotta a Ket. 33. §-ának (1) bekezdésében foglalt ügyintézési határidőt, abba ugyanis a belföldi jogsegélyek teljesítéséig eltelt idő nem számított bele. Mindezt a felügyeleti szerv által lefolytatott vizsgálat eredménye is alátámasztotta.

Kifejtette, hogy az eljárás kimenetele szempontjából nem lehetett kiragadni az egyes nem jogerős határozatokat, csak az eljárás végeredményének volt meghatározó szerepe. Ezért a gyámhivatal 2015. január hónapban meghozott két nem jogerős határozata önállóan nem alapozhatott meg kárfelelősséget az alperes oldalán.

Az alperes 2015. márciusi határozatai folytán megismételt eljárásban meghozott első- és másodfokú határozatok pedig az eljárási határidők betartásával, kirívóan súlyos jogalkalmazói tévedés nélkül születtek meg. Ezen eljárásokban a gyámhivatal a 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (Gyer.) 109. §-a alapján köteles volt tájékoztatást kérni a gyermekvédelmi gyámtól, a vér szerinti családot gondozó család- és gyermekjóléti központtól, a gyermekvédelmi szakszolgálattól, a nevelőszülői hálózat vezetőjétől vagy a gyermekotthontól, továbbá - szükség szerint - az illetékes gyermekvédelmi szakértői bizottságtól, hiszen ezek a szervek közvetlenül részt vettek a gyermekvédelmi ellátásban, így a tapasztalataikat és a javaslatukat nem lehetett figyelmen kívül hagyni. Az így lefolytatott széleskörű bizonyítási eljárás során a gyámhivatal és az alperes jogszerűen vizsgálta, hogy az I. rendű felperes tanúsít-e még olyan magatartást, amely a gyermekekre korábban veszélyt jelentett, hiszen a gyermekek kiemelésére nem a rossz anyagi körülmények, hanem az I. rendű felperes gyermekeket veszélyeztető magatartása miatt került sor. E körben pedig a gyámhivatal és az alperes a társszervek javaslatainak megfelelően foglalt állást, figyelembe véve azt is, hogy az I. rendű felperes - a gyermekorvos és a védőnő nyilatkozatával szemben - még 2014 decemberében is tagadta, hogy a legutolsó terhessége alatt elmulasztotta volna a kötelezően előírt orvosi vizsgálatokat. Az I. rendű felperes terhére kellett értékelni azt is, hogy - **L. M.** családgondozó nyilatkozata szerint - csak kétszer vett részt a rendszeres családgondozói megbeszéléseken, e nyilatkozatát ugyanis **L. M.** csak a közigazgatási perben tett tanúvallomásában változtatta meg. Mindezek tükrében az, hogy a rendelkezésükre álló adatok alapján a nevelésbe vétel elrendelése és fenntartása mellett döntöttek, a lakhatási és a jövedelmi viszonyok, továbbá a gyermekekkel való rendszeres kapcsolattartás pozitív változásai ellenére nem volt kirívó jogalkalmazási hiba, mint ahogy az sem, hogy az anya együttműködési hajlandóságát a gyermekek iskoláztatása és a róluk való megfelelő gondoskodás érdekében indokoltnak tartották tovább erősíteni.

Nem sértette meg a gyámhivatal és az alperes a felperesek tisztességes eljáráshoz való jogát sem, hiszen az eljárási határidőket betartotta, a felpereseket a szükséges tájékoztatással ellátta, továbbá nem lépte túl az eljárás kereteit sem, csak azokat a tényeket vizsgálata ugyanis, amelyeket a gyermekek hazakerülése előtt tisztázni kellett.

Úgy foglalt állást, hogy a gyámhivatal és az alperes az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkty.) 8. §-ában és 9. §-ában foglalt közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetés útján nem sértette meg a felperesek egyenlő bánásmódhoz való jogát. E körben a felpereseknek nemcsak azt kellett valószínűsíteniük, hogy őket hátrány érte, hanem azt is, hogy e hátrány és a védett tulajdonság között okozati összefüggés áll fenn (Kúria Pfv.IV.20.363/2016/16.). A felperesek által valószínűsített tényekkel szemben ugyanakkor az alperes kifejezetten igazolta, hogy diszkriminációra nem került sor. Ennek során nem a felek által becsatolt szociológiai tanulmányoknak, hanem annak volt jelentősége, hogy a gyámhivatal és az alperes a konkrét esetben mi alapján döntött a nevelésbe vétel elrendelése és fenntartása mellett. Márpedig a rendelkezése álló gyermekvédelmi iratokban nincs utalás az I. rendű

felperes származására, vagyoni helyzetére, iskolázottságára. E körülményeknek - az alperes indítványára kihallgatott tanúk vallomásai szerint - a gyámhivatal és az alperes soha, így a perbeli eljárás során sem tulajdonított jelentőséget. Épp ellenkezőleg: az eljárásban kizárólag azon okok fennállását vizsgálta, amelyek korábban a gyermekek kiemeléséhez vezettek, ezek pedig sem a származással, sem pedig a vagyoni helyzettel nem voltak kapcsolatban. Mivel pedig az eljárás - a felperesek védett tulajdonságaitól függetlenül - csakis annak tisztázására irányult, hogy az I. rendű felperes alkalmassá vált-e a gyermekei felnevelésére vagy nem, a felperesek egyenlő bánásmódhoz való joga nem szenvedett sérelmet.

Személyiségi jogsértés hiányában a felperesek keresetét teljes egészében elutasította, és az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte őket az alperes jogtanácsosi munkadíjból álló elsőfokú perköltségének megfizetésére.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerint történő megváltoztatását kérték. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem a keresetről döntött, hiszen - a sérelemdíj iránti kereseti kérelem kivételével - kizárólag objektív szankciók alkalmazását kérték, amelyek függetlenek a jogsértő felróhatóságától. Annak vizsgálata azonban, hogy a gyámhivatal és az alperes által elkövetett hibák kirívóan súlyosak voltak-e, már a felróhatóság körébe tartozik, a felróhatóság hiánya miatt tehát az objektív szankciók alkalmazása iránti keresetet nem lehetett volna elutasítani. Kifejtették, hogy a keresetükben alapjogi jogsérelmekre hivatkoztak, ennek ellenére az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az Alaptörvény rendelkezéseit, és nem végezte el az alapjogi sérelem megállapításához szükséges szükségességi-arányossági tesztet sem.

Arra hivatkoztak, hogy a nevelésbe vétel elrendelésével és fenntartásával elkövetett jogsértés a jogerős közigazgatási bírósági ítélet tükrében ítélt dolognak számít, jelen perben vitatni nem lehet. E jogerős ítélet szerint a jogsérelem szigorúan véve 2015 júliusától állt fenn, az előzményi hatósági eljárásra figyelemmel megállapítható azonban, hogy a jogsértés valójában már a gyámhivatal első alkalommal meghozott határozatainak időpontjában bekövetkezett, hiszen a gyermekeket már ebben az időpontban vissza kellett volna adni az I. és a II. rendű felperesek részére. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 8. cikkének (1) bekezdésére, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) ehhez kapcsolódó gyakorlatára utalva kifejtették, hogy a magán- és családi élethez való alapjogba csak a gyermek legfőbb érdekében és csakis átmeneti jelleggel lehet beavatkozni, így az alperesnek - proaktívan eljárva - azonnal meg kellett volna szüntetnie a nevelésbe vételt, mielőst annak feltételei megszűntek. Az alperes azonban nem így járt el, hiszen - noha a családgondozói jelzések alapján tudott az I. rendű felperest érintő jelentős pozitív változásokról - nem tett semmit annak érdekében, hogy a gyermekek hazakerülhessenek. Ezt állapította meg a közigazgatási bíróság is, amelynek jogerős ítéletével ellentétes az elsőfokú bíróság ítélete.

A nevelésbe vétel felülvizsgálatának elmaradása miatt előterjesztett keresetük kapcsán arra utaltak, hogy a gyámhivatal a felülvizsgálat érdekében 2016. január 21-ig nem tett semmilyen intézkedést, holott az eljárást a Gyvt. 80/A. §-a (4) bekezdésének helyes értelmezése szerint 2016. január 6-ig be kellett volna fejeznie.

Rámutattak, hogy a gyámhivatalnak a közigazgatási bíróság ítéletét haladéktalanul, azaz már az ügyiratok visszaérkezése előtt végre kellett volna hajtania. E jogerős ítélet alapján

pedig nem kétséges, hogy a megismételt eljárás során a gyermekek hazagondozhatóságát ismételten nem vizsgálhatta volna meg, ezt a kérdést ugyanis a közigazgatási bíróság jogerősen eldöntötte, így a vizsgálatát kizárólag a járulékos kérdésekre kellett volna szorítania. Csupán ürügynek tartották az alperes azon hivatkozását, amely szerint az V. rendű felperes kórházi kezelése okot adott az esetleges körülményváltozások ismételt vizsgálatára, ennek ugyanis a gyámhivatal a megismételt eljárásban nem tulajdonított jelentőséget, és a gyermekeket ennek ismeretében is visszaadta az I. és a II. rendű felperesek részére.

Kifejtették, hogy az elkövetett mulasztások sértették a tisztességes, továbbá - az egyenlő bánásmód sérelme miatt - a részrehajlásmentes eljáráshoz fűződő jogait is.

A hátrányos megkülönböztetésre alapított keresetük körében arra utaltak, hogy az Ebktv. 19. §-a alapján nem voltak kötelezhetőek az őket ért hátrány és a védett tulajdonságaik közötti okozati összefüggés valószínűsítésére. Ettől függetlenül az okozati összefüggés fennállását valószínűsítették, hiszen a nyílt diszkrimináció elmaradása nem tekinthető perdöntőnek, a hátrányos megkülönböztetés ugyanis túlnyomórészt burkoltan: az együttműködés és a felelősségvállalás hiányára történő utalás formájában jelentkezik, amely a sérelmezett határozatokban is tetten érhető. A hátrányos megkülönböztetés nem a gyermekek kiemelésével, hanem a megváltozott körülmények figyelmen kívül hagyásával valósult meg, annak tehát, hogy mik voltak a kiemelés okai, nem volt jelentősége. A gyermekvédelmi eljárásban részt vett ügyintézők a vallomásukban a saját eljárásukat minősítették jogszerűnek, e vallomásoknak tehát érdemi bizonyító ereje nem volt. Ezzel szemben jelentősége volt Musinszkyne Sípós Mária azon tanúvallomásának, amelyet a Miskolci Törvényszék előtt 25.P.21.239/2016. szám alatt indult perben tett, abban kijelentette ugyanis, hogy a kesznyéteni gyermekkiemelések nagy számát a kesznyéteni roma lakosság magas aránya magyarázza, ez pedig nyílt diszkrimináció. Tény ugyanakkor, hogy a családgondozók folyamatosan jelezték a pozitív változásokat, amelyeket azonban a gyámhivatal és az alperes is figyelmen kívül hagyott. A **N** megyei helyzetre vonatkozó tanulmány szintén igazolta a gyermekvédelmi rendszer működésének diszkriminatív jellegét. A **K**-t és a környékén lévő településeket érintő gyermekvédelmi intézkedésekről készült statisztikai kimutatás, a csatolt ombudsmani jelentések, továbbá **K. Gy.** másik perben tett tanúvallomása szintén alátámasztják, hogy a nagyszámú gyermekkiemelések, valamint a roma származás és a mélyszegénység között okozati összefüggés van. Ezért ezt a kereseti kérelmet sem lehetett volna elutasítani.

Fenntartották a további objektív és szubjektív szankciók alkalmazása iránti kereseteket is. A sérelemdíj körében kifejtették, hogy az általuk sérelmezett jogsértések - összességükben és külön-külön is - kirívóan súlyosak voltak, hiszen kiskorú gyermekeket szakítottak el a vér szerinti szüleiktől, így nem mellőzhető az alperes kötelezése a keresetben foglalt sérelemdíj megfizetésére.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges tényeket feltárta, és a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével, helyesen állapította meg, az abból levont

jogi következtetésekkel azonban az ítéletábra az alábbi okok miatt csak részben értett egyet.

I.

A perben először is abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperesek által érvényesített jogok közül melyek személyiségi jogok. A felperesek keresete ugyanis a személyiségi jogsértés objektív és szubjektív jogkövetkezményeinek alkalmazására irányult, amely csak akkor lehetett alapos, ha a személyhez fűződő jogaik szenvedtek sérelmet.

A felperesek a magán- és családi élethez, a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz, valamint a tisztességes (részhajlásmentes) eljáráshoz és az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogaik megsértésére hivatkoztak. Noha e jogok mindegyike alkotmányos alapjog, nem mindegyikük sorolható be a személyiségi jogok közé, az alapjogok és a személyiségi jogok köre ugyanis nem esik egybe. Ahogy a Ptk. 2:42. §-ához fűzött miniszteri indokolás fogalmaz: „a törvény az alkotmányos alapjogok és a polgári jog kapcsolata körül kialakult elméleti vita kapcsán azt az álláspontot követi, hogy a polgári jogi személyiségvédelem köre nem azonos az alapjogok katalógusával. Kétségtelen, hogy bizonyos alapjogok (például az élethez, a testi épséghez, az egészséghez fűződő jogok) megsértése a személyiségi jogok magánjogi védelme körében is szankcionálható, de ezeknél is eltérőek az érvényesítésüket szolgáló jogi eszközök. Ennek megfelelően a törvény el kívánja kerülni, hogy az alkotmányos szabadságok, a nemzetközi egyezményekbe foglalt emberi jogok közül azokat is a magánjogi kódex tartalmazza, amelyeknek érvényesülését az államnak közjogi eszközökkel kell biztosítania, s amelyeknek védelmére a polgári jogi eszközök egyáltalán nem vagy csak kevésbé alkalmasak.”

A személyiségi jogok a Ptk. rendszerében az emberi méltóságból fakadnak (Ptk. 2:42. §-ának (2) bekezdése), céljuk annak biztosítása, hogy a személyiségét a törvény és mások jogainak korlátai között mindenki szabadon érvényesíthesse (Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése). Az alkotmányos alapjogok közül tehát csak azok minősülnek egyben személyiségi jognak is, amelyek a személyiség lényegi vonásainak szabad kibontakozását biztosítják. Ennek a célnak pedig a felperesek által felsorolt alapjogok közül kizárólag a magán- és családi élethez való jog (Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése), valamint az egyenlő bánásmódhoz való jog (Ebkvt. 1. §-a) felel meg.

A gyermekeket megillető védelemhez és gondoskodáshoz fűződő alkotmányos alapjog személyiségi jogként nem értelmezhető, az ugyanis nem a személyiség valamely lényeges tulajdonságát, hanem speciálisan a gyermekeket védi, a gyermeki minőségből eredő többletigények kielégítését szolgálja. Ennek megfelelően az ítéletábra által irányadónak tekintett bírói gyakorlat a családi jogi jogviszonyból fakadó speciális alapjogokat, így például a kapcsolattartás jogát nem ismeri el személyiségi jognak, azok megsértése esetén a családi jogi jogviszonyból eredő jogkövetkezmények mellett a személyiségi jogsértés szankcióit nem engedi alkalmazni, kizárva ezzel annak veszélyét, hogy a jogrendszer „megkettőződhesen”, és ugyanazon ügyben egymásnak ellentmondó családi jogi és személyiségi jogi határozatok születhessenek (Kúria Pfv.IV.20.445/2015/4., BH2018.222.).

A tisztességes eljáráshoz és annak egyik részjogosítványaként a részrehajlásmentes, azaz pártatlan eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjog szintén nem személyiségi jog, hiszen az nem a személyiség szabad kibontakozását, hanem azokat az eljárásjogi garanciákat biztosítja, amelyek az ügyek tisztességes és pártatlan módon történő elbírálásához, valamint észszerű időn belül történő befejezéséhez szükségesek (Kúria Pfv.IV.20.997/2017/4.). Ezzel összefüggésben személyiségi jogsértés csak többlettényállás esetén állapítható meg, azaz akkor, ha ezen alapjog mellett a fél személyhez fűződő jogai külön is sérelmet szenvedtek.

Mivel a felperesek által érvényesített jogok közül személyiségi jognak csak a magán- és családi élethez, továbbá az egyenlő bánásmódhoz fűződő jogok minősültek, a többi jog megsértésére alapított kereset nem foghatott helyt, ezek sérelme esetén ugyanis a személyiségi jogsértés következményeit nem lehetett alkalmazni. E tekintetben tehát a keresetet elutasító elsőfokú ítélet érdemben helytálló volt.

II.

A perben eldöntendő következő kérdés az volt, hogy az adott tényállás mellett egyáltalán melyik személyiségi jog sérelme merülhetett fel.

Bár a felperesek a magánélethez fűződő joguk sérelmére is hivatkoztak, e jog a privátszférát, ezen belül pedig elsősorban a magánlakást, a képmást, a hangfelvételt, a személyes adatokat és a magánkommunikáció titkosságát védi (Győri Ítéltábla Pf.I.20.228/2018/3.). Ezek megsértésére a keresetlevélben foglalt tényállítások nem terjedtek ki, így a felperesek magánélethez való joga nem sérült, ezért az elsőfokú bíróság az erre alapított keresetet is jogszerűen utasította el.

A felperesek kereseti tényállításai alapján ugyanakkor egyértelműen szóba kerülhetett az egyenlő bánásmódhoz fűződő jog sérelme. Felmerülhetett továbbá a családi élethez, ezen belül is a családi együttéléshez fűződő jognak a megsértése, amelyet a bírói gyakorlat önálló személyiségi jognak ismert el, méghozzá nemcsak a gyermek és a vér szerinti szüleinek együttélése, hanem a gyermek és a nevelőszüleinek együttélése tekintetében is (Kúria Pfv.IV.21.440/2015/3., Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.702/2009/6., Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.595/2018/4.). Ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor az erre alapított kereseti kérelmeket érdemben vizsgálta.

III.

A családi együttéléshez fűződő jog megsértése miatt előterjesztett kereseti kérelem több különálló tényállításon alapult, amelyek lényege az volt, hogy a gyámhivatal, amelynek magatartásáért jogi személyként az alperes felel, továbbá maga az alperes is közhatalmi jogkörben eljárva okozott személyiségi jogi sérelmet.

A bírói gyakorlat a közhatalmi jogkörben eljárva okozott személyiségi jogsértésért fennálló felelősség megállapítását, azaz már az objektív szankciók alkalmazását is két feltétel együttes fennállásához köti. Az egyik feltétel - a közigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősséghez hasonlóan - az, hogy a hatóság olyan jogszabályi rendelkezést szegjen meg, amely egyértelmű és mérlegelést nem igényel, vagy - ha mérlegelési jogkörben jár el - az általa elkövetett mérlegelési hiba legyen kirívóan súlyos (Kúria Pfv.IV.21.733/2016/5.,

Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.702/2009/6.). A másik feltétel pedig az, hogy a hatóság az eljárási szabálysértést kifejezetten a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt kövesse el (BH2008.12., Kúria Pfv.IV.21.423/2014/4.), vagy - az ítéltábla által is követett újabb, egyben megengedőbb gyakorlat szerint - az eljárási szabálysértés következményeként alakuljon ki a fél személyiségének lényegi vonását érintő sérelem (Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.628/2015/4. - Kúria Pfv.IV.21.012/2016/10., Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.094/2016/5. - Kúria Pfv.IV.20.997/2017/4.).

A hivatkozott határozatok által fémjelzett bírói gyakorlat egységes ugyanakkor abban is, hogy a személyiségi jogi per nem alkalmas más jogterületeket érintő jogviták eldöntésére, véleményezésére, továbbá az ott született határozatok felülbírálatára. Ezért jelen perben annak vizsgálatára nem volt lehetőség, hogy a gyermekek a gyámhivatal, az alperes vagy a közigazgatási bíróság határozatának időpontjában hazagondozhatóak voltak-e, ezt a kérdést ugyanis a közigazgatási bíróság jogerősen eldöntötte. Erre tekintettel ebben a perben kizárólag annak vizsgálatára kellett szorítkozni, hogy a közhatalmi jogkörben eljárva okozott személyiségi jogsértés fenti két együttes feltétele fennáll-e. Mindezt az ítéltábla valamennyi jogsértőnek állított magatartás tekintetében külön-külön vizsgálta meg.

1.

A felperesek először is azt sérelmezték, hogy a gyámhivatal 2015. január 6. és 19. napján jogsértő elsőfokú határozatokat hozott a III-V. rendű felperesek nevelésbe vételének fenntartásáról és a VI. rendű felperes nevelésbe vételéről.

Azt, hogy ezen elsőfokú határozatok valóban nem feleltek meg a Ket. rendelkezéseinek, jelen perben - épp az alperes ezen határozatokat megsemmisítő döntései alapján - nem lehetett vitatni, így tényként kellett megállapítani, hogy a gyámhivatal egyrészt hiányosan derítette fel a tényállást, másrészt pedig nem tett eleget az indokolási kötelezettségének. Ezen eljárási szabálysértések azonban az alperes személyiségi jogsértésért fennálló felelősségét nem alapozták meg.

A tényállás felderítési kötelezettség teljesítése során ugyanis a gyámhivatalt mérlegelési jogkör illette meg, amelynek keretében a beszerzett bizonyítékokat értékelve szabadon juthatott arra a következtetésre, hogy további bizonyítás felvételére nincs szükség. E mérlegelési tevékenység személyiségi jogsértést csak kirívó hiba esetén idézhetett volna elő, ilyen súlyos hibát azonban a gyámhivatal nem vétett, hiszen érdemi bizonyítást vett fel a gyermekek akkori elhelyezési körülményeinek, óvodai, iskolai teljesítményének, továbbá az I. és a II. rendű felperesek megváltozott lakáskörülményeinek tisztázása céljából. Az a tény, hogy az alperes a lefolytatott bizonyítást nem találta elegendőnek, és a szülők életvezetése, valamint a gyermekekkel való kapcsolattartása körében további adatok beszerzését írta elő, nem jelenti azt, hogy a gyámhivatal a tényállást kirívóan hiányosan tárta fel.

Annak a ténynek pedig, hogy a gyámhivatal a sérelmezett határozataiban hiányosan adott számot a döntésének indokairól, a per során azért nem volt jelentősége, mert a bizonyítási eljárás kiegészítése céljából akkor is sor került volna ezen elsőfokú határozatok megsemmisítésére, ha a gyámhivatal az indokolási kötelezettségének eleget tett volna.

Ezért ezen eljárási szabálysértés és a felperesek családban való együttéléshez fűződő jogának sérelme között nincs okozati összefüggés.

2.

A felperesek sérelmezték azt is, hogy a gyámhivatal a 2015. július 7. és 8. napján meghozott elsőfokú, az alperes pedig a 2015. szeptember 7. és 8. napján kelt másodfokú határozataival a VI. rendű felperes esetében elrendelte, a III-V. rendű felperesek tekintetében pedig fenntartotta a nevelésbe vételt.

Azt, hogy ezen határozatok nem feleltek meg a Gyvt. rendelkezéseknek, a közigazgatási bíróság ítélete alapján jelen perben nem lehetett vitássá tenni, ezért tényként kellett megállapítani, hogy a gyámhivatal, majd az alperes is okszerűtlenül mérlegelték a beszerzett bizonyítékokat. Ezen eljárási szabálysértés azonban az alperes személyiségi jogsértésért fennálló felelősségét szintén sem alapozta meg.

A tényállás megállapítása során ugyanis a gyámhivatalt és az alperest mérlegelési jogkör illette meg, amelynek keretében jogosult volt arra, hogy a nevelésbe vétel körében jelentőséggel bíró bizonyítékokat önálló értékelje, és a döntését az így kialakult meggyőződésének megfelelően hozza meg. E mérlegelési tevékenység személyiségi jogsértést csak kirívó hiba esetén idézhetett volna elő, ilyen súlyos hibát azonban a gyámhivatal és az alperes nem vétett. Olyan következtetést, hogy a hatóságok a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelték volna, a közigazgatási bíróság ítélete alapján sem lehet levonni.

Épp ellenkezőleg: ezen ítélet maga is azt tartalmazza, hogy a nevelésbe vétel körében ügydöntő jelentősége annak volt, hogy az I. rendű felperes megfelelően tartotta-e a kapcsolatot a családgondozóval. E körben a gyámhivatal és az alperes azzal az információval rendelkezett, hogy a határozattal érintett időszakban az I. rendű felperes a megbeszélte időpontok közül csak két alkalommal jelent meg a családgondozónál. Ezzel szemben **L. M.** családgondozó a közigazgatási bíróság előtt már azt vallotta, hogy a találkozókra az esetek felében sor került, továbbá volt olyan is, hogy a megbeszélés épp miatta maradt el. E pontosított nyilatkozat tehát - az I. rendű felperes javára - eltért azoktól az adatoktól, amelyekre a hatóságok a saját határozatukat alapították.

Ugyanez vonatkozik az I. rendű felperes eljárás során tett nyilatkozataira is. A közigazgatási bíróság ítélete szerint ugyanis jelentőséggel bírt az, hogy az I. rendű felperes a korábbi életvitelével összefüggésben milyen nyilatkozatokat tett. A gyámhivatal és az alperes rendelkezésére álló információk szerint az I. rendű felperes a hatósági eljárásban még vitatta a gyermekek kiemelésének jogszerűségét, a közigazgatási perben azonban már kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy belátja a korábbi életvitelének hibáit. Mindezt tehát a közigazgatási bíróság - az eljáró hatóságokkal szemben - már szintén az I. rendű felperes javára értékelhette.

Azt, hogy a gyámhivatal és az alperes az I. rendű felperes gyermeknevelésre alkalmassága körében abból indult ki, hogy milyen okok vezettek a gyermekek kiemelésére, a közigazgatási bíróság sem tartotta hibának. Tény, hogy a gyámhivatal és az alperes ezen indokoknak a megváltozott körülmények ellenére is túlzottan nagy jelentőséget tulajdonított, ez azonban - a határozathozatalakor rendelkezésre álló és csak a

közigazgatási perben módosított információk tükrében - nem volt kirívóan súlyos mérlegelési hiba, így az alperes személyiségi jogsértésért fennálló felelősségét nem alapozta meg.

3.

A felperesek azt is sérelmezték, hogy a gyámhivatal kirívóan késedelmesen hajtotta végre a közigazgatási bíróság ítéletét. Ezen érveléssel az ítéletábra is egyetértett.

Bár a közigazgatási bíróság a gyámhivatalt új elsőfokú eljárás lefolytatására kötelezte, az ítélet egyértelműen meghatározta a megismételt eljárás kereteit, rögzítette ugyanis, hogy a gyámhivatalnak a III-V. rendű felperesek nevelésbe vételét meg kell szüntetnie, és a járulékos kérdésekben kell döntést hoznia. Azzal azonban, hogy a gyámhivatal a nevelésbe vétel megszüntetése helyett ismét megvizsgálta annak indokoltságát, a közigazgatási bíróság által megszabott kereteket túllépte, így súlyosan megsértett egy mérlegelést nem tűrő, egyértelmű jogszabályi rendelkezést: a Ket. 109. §-ának (4) bekezdését (BH2016.155.).

A Ket. ezen szabálya nem adott lehetőséget a gyámhivatalnak arra, hogy a megismételt eljárás során megvizsgálhassa: az ítélethozatal óta eltelt idő alatt megváltoztak-e a körülmények. Sőt: a Ket. alapján - a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) jelenleg hatályos 152. §-ának (1) bekezdésétől eltérően - arra sem volt joga, hogy figyelembe vehessen olyan új körülményeket, amelyek a közigazgatási bíróság ítéletében foglaltaktól eltérő döntést tettek volna indokolttá. Ezeket a körülményeket nem a megismételt eljárásban, hanem - indokolt esetben - egy új gyermekvédelmi eljárásban kellett volna vizsgálnia.

Ahogy azonban a felperesek helyesen rámutattak: a perbeli esetben nem volt olyan körülmény, amely indokul szolgálhatott volna a jogerős közigazgatási bírósági ítéletben írt döntés felülvizsgálatára. Az V. rendű felperes elsőfokú ítéletben említett műtétje nem volt ilyen indok, hiszen a gyámhivatal ennek ismeretében is elrendelte a gyermekek hazagondozását, ráadásul a megismételt eljárás során szükségtelenül összehívott esetkonferencia ezzel a kérdéssel egyáltalán nem foglalkozott.

Erre tekintettel a gyámhivatal akkor járt volna el a Ket. 109. §-a (4) bekezdésének megfelelően, ha a megismételt eljárás során kizárólag a járulékos kérdések tárgyában végez érdemi vizsgálatot. Mivel pedig e körben a gyámhivatalnak a rendelkezésre álló adatok szerint további eljárási cselekményt nem kellett foganatosítania, a döntéshez szükséges információk akkor kerültek a birtokába, amikor az ügyiratokat a közigazgatási bíróságtól visszakapta. Ennél korábban tehát - a fellebbezési érveléssel szemben - nem dönthetett a nevelésbe vétel megszüntetéséről sem. A Ket. 33. §-ának (1) bekezdése alapján ugyanakkor a határozatát az iratok visszaérkezését, azaz 2016. július 14. napját követően haladéktalanul, de legkésőbb nyolc napon belül meg kellett volna hoznia, és azt huszonegy napon belül közölnie is kellett volna a felperesekkel. Mindez azt jelenti, hogy a nevelésbe vétel megszüntetéséről szóló határozatot 2016. július 22-ig kellett volna meghoznia, a III-V. rendű felperesek pedig legkésőbb 2016. augusztus 4-én, azaz a határozat kézbesítésére előírt utolsó napon visszakerülhettek volna az I. és a II. rendű felperesekhez. Ezzel szemben az eljárási szabályok súlyos megsértésével lefolytatott megismételt eljárás eredményeként a III-V. rendű felperesek csak 2016. szeptember 13-

án, azaz 1 hónap és 9 nap késedelemmel kerültek kiadásra az I. és a II. rendű felperesek részére.

Az a tény, hogy a gyámhivatal súlyos eljárási szabálysértése miatt az I. és a II. rendű felperesek 1 hónappal és 9 nappal később kapták vissza a gyermekeiket, továbbá e gyermekek ennyivel később kerültek vissza a szüleikhez, valóban sértette e szülők és gyermekeik családban való együttéléshez fűződő személyiségi jogát, így az ítélet tábla e jogsértés tényét a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megállapította.

4.

A felperesek sérelmezték azt is, hogy a gyámhivatal az eljárási szabályokat megsértve, késedelmesen folytatta le a VI. rendű felperes nevelésbe vételének felülvizsgálatát. Ezt az érvelést az ítélet tábla szintén alaposnak találta.

A nevelésbe vétel felülvizsgálatát ugyanis a fellebbezésben idézett jogszabályi rendelkezések folytán a gyámhivatalnak 2016. január 7-ig le kellett volna folytatnia. Ennek érdekében a gyámhivatal a 2015. július 7-én kelt határozatában fel is hívta a társhatóságokat arra, hogy a felülvizsgálathoz szükséges nyilatkozataikat az azt megelőző hónap 5. napjáig, azaz 2015. december 5-ig küldjék meg neki. A kért adatok azonban ezen határidő utolsó napjáig hiánytalanul nem érkeztek be, ezért a gyámhivatal akkor járt volna el a jogszabályoknak megfelelően, ha a Ket. 26. §-ának (7) bekezdése alapján - határidő túzésével - tájékoztatást kér a megkeresett szervektől, majd ennek eredménytelen eltelte után a felügyeleti szervhez fordul. Ilyen intézkedést azonban a gyámhivatal 2015. december 5-től 2016. január 21-ig nem tett, azaz 1 hónapon és 19 napon át nem teljesítette a Ket. 26. §-ának (7) bekezdésében foglalt kötelezettségét.

E késedelem minden kétséget kizáróan közrehatott abban, hogy a felülvizsgálat 2016. január 7-e helyett csak 2016. március 25-én fejeződött be, így a VI. rendű felperes 2016. január közepe helyett csak 2016. április 1-én került vissza az I. és a II. rendű felperesekhez. Ez a felperesek családban való együttéléshez fűződő személyiségi jogának sérelmével járt, ezért az ítélet tábla a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján ezen jogsértés tényét is megállapította.

IV.

A felperesek hivatkoztak arra is, hogy az alperes - közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetés útján - megsértette az egyenlő bánásmódhoz való jogukat is.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a közvetlen és közvetett diszkrimináció fogalmi elemei közül a felperesek kötelezettsége volt az, hogy valószínűsítsék: a jogsértéskor védett tulajdonággal rendelkeztek, továbbá őket más, védett tulajdonsággal nem rendelkező, de velük összehasonlítható helyzetben levő csoporthoz képest hátrány, azaz kedvezőtlenebb bánásmód érte (Ebktv. 19. §-ának (1) bekezdése, EBH2010.2272., EBH2015.P.6., BDT2017.3751.).

Az, hogy a felperesek a roma nemzetiséghez tartoztak (a II. rendű felperes esetében a környezete e csoporthoz sorolta őt) és a vagyoni helyzetük szerint szegények voltak, nem volt vita tárgya. Mivel pedig a nemzetiséghez tartozás és a vagyoni helyzet védett

tulajdonságnak minősül (Ebktv. 8. §-ának e) és q) pontjai), a felperesek e körben a valószínűsítési kötelezettségüknek eleget tettek.

Azt azonban, hogy őket egy velük összehasonlítható helyzetben lévő csoporthoz képest hátrány, azaz kedvezőtlenebb bánásmód érte, nem valószínűsítették. Azt állították ugyanis, hogy azért szenvedtek hátrány, mert a családból kiemelt gyermekeiket késedelmesen kapták vissza. Mindez - a családban való együttéléshez fűződő joguk megsértése folytán - valóban a személyiségi jogaik sérelmével járt. Ugyanez a magatartás azonban az egyenlő bánásmódhoz fűződő személyiségi jogukat csak akkor sérthette meg, ha valószínűsítik, hogy egy velük összehasonlítható helyzetben lévő, de az ő védett tulajdonságaikkal nem rendelkező csoport ennél kedvezőbb elbánásban részesül, részesült vagy részesülne. Ezen feltételeknek pedig csakis olyan személyek felelhetnek meg, akik nem romák és nem is szegények, de a gyermekeiket nevelésbe vették vagy ők maguk kerültek nevelésbe vételre, amelynek feltételei utóbb megszűntek, így a gyermekek családba való visszahelyezése indokoltá vált. Azt azonban, hogy ez a csoport a gyámhivatalnál és az alperesnél milyen elbánásban részesül, részesült vagy részesülne, a felperesek nem valószínűsítették, így elmaradt annak valószínűsítése is, hogy ők ebben a helyzetben ezen csoportnál kedvezőtlenebb elbánást kaptak.

A valószínűsítési kötelezettség teljesítésére nem volt alkalmas a keresetlevélhez csatolt statisztikai kimutatás sem, amely a gyámhivatal által a 2013-2015. években alkalmazott gyermekvédelmi intézkedéseket településekre lebontva mutatta be. E kimutatásból kétségtől jól látható, hogy ezekben az években a **K** környéki - kisebb roma lakossággal rendelkező - településekhez képest **K**-ben kimagasló volt a nevelésbe vett gyermekek száma (64 gyermekből 43 gyermek, amely 67,12%). Ennek azonban azért nem volt jelentősége, mert a felperesek nem a családból történő kiemelés, hanem a nevelésbe vétel késedelmes megszüntetését sérelmezték. A kimutatásból látható volt az is, hogy **K**-ben a kiemelések jelentős számarányához és a többi településhez képest is meglehetősen alacsony volt a nevelésbe vételek megszüntetésének aránya (21 gyermekből 2 gyermek, amely 9,52%). Ez azonban szintén nem bírt jelentőséggel, hiszen nem az volt a kérdés, hogy mennyi a nevelésbe vételek megszüntetésének aránya, hanem az, hogy miként jár, járt vagy járna el a gyámhivatal és az alperes olyan esetben, amikor egy nem roma és nem szegény gyermek nevelésbe vételének megszüntetése válik indokolttá, ez utóbbi körben pedig a kimutatás nem tartalmazott értékelhető adatot.

A felek által csatolt tanulmányok és ombudsmani jelentések szintén nem támasztották alá a felperesek állításait, hiszen nem konkrétan a gyámhivatal és az alperes tevékenységére vonatkoztak, ráadásul a perrel érintett helyzetet, azaz azt, hogy más gyámhivatalok a nevelésbe vétel megszüntetésének indokoltsága esetén miként járnak el, nem elemezték. **K. Gy.** tanúvallomása ebből a szempontból szintén irreleváns volt, hiszen a tanú csak a családból való kiemelések jelentős számáról nyilatkozott, arról azonban nem tett említést, hogy a gyámhivatal a nevelésbe vételek megszüntetése esetén miként tett eleget az eljárási kötelezettségeinek.

A fellebbezési érveléssel szemben a gyámhivatal és az alperes perrel érintett határozatai sem valószínűsítették, hogy a felperesek kedvezőtlenebb elbánásban részesültek. E határozatok tanúsága szerint ugyanis a gyámhivatal és az alperes nem a felperesek roma nemzetiséghez való tartozása és nem is a mélyszegénységük miatt, hanem azért kívánták a III-VI. rendű felpereseket nevelésben tartani, mert - tévesen - túl nagy jelentőséget

tulajdonítottak annak, hogy az I. rendű felperes korábban ezen gyermekeket súlyosan veszélyeztette. Nem az I. rendű felperes nemzetisége vagy vagyoni helyzete, hanem e valós veszélyeztető magatartás miatt voltak tehát túlzottan bizalmatlanok vele szemben. E túlzott bizalmatlanság azonban csak akkor lett volna alkalmas a kedvezőtlenebb bánásmód alátámasztására, ha a per során a felperesek valószínűsítették volna, hogy hasonló helyzetben egy nem roma és nem szegény család a gyermekét - túlzott bizalmatlanság nélkül - visszakapta vagy visszakaphatta volna, ezt viszont a perben semmi sem támasztotta alá.

Az a tény pedig, hogy a gyámhivatal - a családban való együttéléshez fűződő jog körében részletesen kifejtett okok miatt - késedelmesen járt el a közigazgatási bíróság ítéletének végrehajtása és a VI. rendű felperes nevelésbe vételének felülvizsgálata során, önmagában szintén nem valószínűsítette a felpereseket ért kedvezőtlenebb bánásmódot. Ehhez azt kellett volna valószínűsíteniük, hogy hasonló késedelmekre egy roma és nem szegény gyermek esetén nem került vagy nem került volna sor. Mindezt a perben szintén nem támasztotta alá semmi. Épp ellenkezőleg: az e körben született ombudsmani jelentés is arra hívta fel a figyelmet, hogy a gyermekvédelmi rendszer túlterheltsége miatt az ügyintézési határidők az ügyek jelentős részében nehezen tarthatóak.

A kifejtett okok miatt a felperesek nem valószínűsítették, hogy más, velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonsággal nem rendelkező csoporthoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesültek, így a közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésre alapított keresetük nem foghatott helyt.

Megjegyzi az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást akkor is, amikor a felpereseket kötelezte annak valószínűsítésére, hogy - a más, velük összehasonlítható helyzetben lévő, de védett tulajdonságokkal nem rendelkező csoporthoz képest elszenvedett - hátrány és a védett tulajdonságaik között okozati összefüggés áll fenn (EBH2010.2272.). Ennek azonban azért nem volt jelentősége, mert a felperesek már a kedvezőtlenebb bánásmód tényét sem valószínűsítették, így ez a kereseti kérelmük ettől függetlenül is alaptalan volt.

V.

A Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest követelheti, hogy a bíróság kötelezze az alperest a jogsértés abbahagyására és a további jogsértéstől való eltiltásra. E szankció a személyiségi jogsértés objektív jogkövetkezménye, amit - az eset körülményeihez képest - a személyhez fűződő jogában megsértett fél alanyi jogon követelhet. A jogsértőt a jogsértés abbahagyására kötelezni általában akkor szükséges, ha a jogsértés folyamatos és a kereset indításakor, illetve az ítélet hozatalakor is fennálló állapotot jelent. Abban az esetben azonban, ha a jogsértés egy, a kereset indítását megelőzően befejezett cselekmény, a sérelmet szenvedett fél alanyi jogon követelheti, hogy a jogsértőt a bíróság a további jogsértéstől tiltsa el. A további jogsértéstől eltiltás kizárólag akkor mellőzhető, ha az eset körülményei, illetve a jogsértés jellege folytán objektíve kizárt az újabb jogsértés elkövetésének még az elvi lehetősége is. A felek jogviszonyának természete a jogsértés ismétlésének elvi lehetőségét nem zárja ki, ezért alapos a felpereseknek az alperes további jogsértéstől való eltiltásra irányuló kereseti kérelme (ennek megfelelően foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.21.778/2007/5. és Pfv.IV.21.237/2008/4. szám alatti

határozataiban). Mivel az alperes - az ítéltábla által megállapított módon - befejezett magatartással okozott jogsérelmet a felpereseknek, a Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján el kellett tiltani őt a további jogsértéstől. Arra ugyanakkor, hogy az ítéltábla kötelezze az alperest a gyámhivatal dolgozói részére antidiszkriminációs és interkulturális kommunikációs továbbképzés nyújtására, nem volt lehetőség, hiszen az egyenlő bánásmód megsértése miatt előterjesztett kereseti kérelem nem volt alapos.

Nem foghatott helyt az elégtételadásra irányuló kereset sem. Ilyen kérelmet ugyanis csak akkor lehet előterjeszteni, ha a jogsérelm jelege folytán indokolt az, hogy az arról értesült személyi kör a jogsértés orvoslásáról is tájékoztatást kapjon. Jelen esetben a jogsérelmet a családban való együttéléshez fűződő személyiségi jog megsértése idézte elő, amelynek bekövetkezését és mértékét nem befolyásolta az, hogy a jogsértésről mások is tudomást szereztek-e, és ha igen, pontosan milyen személyi körben. Ezért az alperes elégtétel adására nem volt kötelezhető.

A sérelemdíjra irányuló keresetet ugyanakkor az ítéltábla részben alaposnak találta. Az alperes ugyanis nem hivatkozhatott a jogsértő magatartás felróhatóságának hiányára, hiszen az adott helyzetben elvárható lett volna a gyámhivatal alkalmazottaitól, hogy a közigazgatási bíróság ítéletét a Ket. 109. §-a (4) bekezdésének megfelelően késedelem nélkül végrehajtsák, továbbá a nevelésbe vétel mielőbbi felülvizsgálata érdekében megtegyék a Ket. 26. §-ának (7) bekezdésében foglalt intézkedéseket. A gyermekvédelmi rendszer általános túlterheltsége kimentési okként nem fogadható el.

A sérelemdíj mértéke körében az ítéltábla figyelembe vette, hogy bár a felperesek családban való együttéléshez fűződő személyiségi joga valóban kiemelkedő jelentőségű, e jog csupán kisebb mértékű sérelmet szenvedett, hiszen az az időtartam, amely alatt a gyermekek az alperesnek felróható okból voltak távol a szüleiktől, egyik esetben sem haladta meg a két hónapot. A családtól való távoltartás ugyanakkor - még ha csupán kisebb időtartamú is - köztudomású immateriális hátrányokkal jár mind a szülők, mind pedig a gyermek oldalán, így az semmiképpen sem minősíthető olyan bagatell sérelemnek, amely sérelemdíjra nem ad alapot. Ennek tükrében - figyelemmel a jogsértés súlyára és a jogsértő magatartás felróhatóságának fokára is - az ítéltábla a III., a IV., az V. és a VI. rendű felperesek esetében személyenként 150 000 Ft, az I. és a II. rendű felperesek tekintetében pedig személyenként 200 000 Ft sérelemdíjat tartott indokoltnak. Ezt meghaladóan a kereset elutasítására jogszerűen került sor, ennél magasabb összegű sérelemdíjat ugyanis a felperesek sem a jogsértés súlya és következményei, sem pedig a jogsértő magatartás felróhatóságának foka alapján nem követelhetek.

VI.

A részben megváltoztatott döntés következtében az elsőfokú eljárásban módosult a pernyertesség-pervesztesség aránya: a felperesek az objektív szankciók körében előterjesztett kereseti kérelmeiket is figyelembe véve 15%-ban, az alperes pedig 85%-ban lett pernyertes. Az alperes tiszta pernyertessége tehát a 12 000 000 Ft-os perértékéből 7 200 000 Ft erejéig következett be. Ennek alapulvételével az alperes a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján - a jogtanácsosi képviseletre figyelemmel általános forgalmi adó nélkül - 360 000 Ft jogi képviselői munkadíjra tarthatott igényt, amely meghaladta az elsőfokú eljárásban megítélt perköltség összegét. Mivel pedig az alperes a

perkölségre vonatkozó elsőfokú rendelkezés ellen nem fellebbezett, az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet ebben a körben - a megváltozott pernyertességi arányok ellenére is - helyben hagyta.

Nem kellett megváltoztatni a le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó rendelkezést sem, hiszen a felperesek költségmentesek, az alperes pedig illetékmentes volt, így a le nem rótt kereseti illetéket valóban teljes összegben az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

A kifejtett okok miatt az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben pedig helyben hagyta.

A felperesek fellebbezésének perértéke 12 000 000 Ft volt. E fellebbezés részben eredményre vezetett, amelynek folytán a felperesek a másodfokú eljárásban 15%-ban az alperes pedig 85%-ban lett pernyertes. Az alperes tiszta pernyertessége tehát ez esetben is 7 200 000 Ft erejéig áll fenn. Ennek alapulvételével az ítélet tábla az R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján - a jogtanácsosi képviselőre figyelemmel általános forgalmi adó nélkül - 180 000 Ft jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perkölség egyetemleges megfizetésére kötelezte a felpereseket (1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, 82. §-ának (1) bekezdése).

A le nem rótt fellebbezési illetéket a költségmentes felperesek és az illetékmentes alperes helyett az állam viseli (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, 14. §-a).

Debrecen, 2019. január 31.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Csiki Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelűl:

tisztviselő